

Katowice, dnia 21 lipca 2022 r.

INFORMACJA Nr 19/2022/EW

o niebezpiecznym zdarzeniu rozrzutu odłamków skalnych poza wyznaczoną strefę rozrzutu w zakładzie górniczym „Tłumaczów-Wschód” w Tłumaczowie, gmina Radków, powiat kłodzki, województwo dolnośląskie, należącym do Przedsiębiorcy REGNARS Sp. z o.o. z Zielonej Góry.

Do rozrzutu odłamków skalnych poza wyznaczoną strefę rozrzutu doszło po przeprowadzonym w dniu 6 maja 2022 r. o godz. 10⁵⁸ odstrzale materiału wybuchowego (dalej „MW”) w długich otworach strzałowych w rejonie nr 3 kopalni „Tłumaczów-Wschód”.

Eksploracja złoża melafiru „Tłumaczów-Wschód” prowadzona była w wyrobisku stokowo-wgłębnym, zaliczonym do I stopnia zagrożenia osuwiskowego, systemem ścianowym z generalnie równoległym postępowaniem frontu. Złoże eksploatowane było na kruszywo łamane przy użyciu MW.

W dniu 6 maja 2022 r. na zmianie I, rozpoczynającej się od godz. 6⁰⁰, roboty strzałowe prowadzone były przez podmiot wykonujący w zakresie swojej działalności czynności powierzone mu w ruchu zakładu górniczego, firmę strzałową SSE Polska Sp. z o.o. Dla robót strzałowych opracowana była dokumentacja strzałowa strzelania długimi otworami pionowymi i odchylonymi od pionu o nie więcej niż 200 przy użyciu zapalników elektronicznych, zatwierdzona przez Kierownika Ruchu Zakładu Górniczego (dalej „KRZG”). Na potrzeby wykonywania robót strzałowych w kopalni „Tłumaczów-Wschód” opracowane były przez rzeczoznawcę ds. ruchu zakładu górniczego badania kontrolne zasięgu oddziaływania od robót strzałowych.

W dniu 6 maja 2022 r. na zmianie I zaplanowane było strzelanie długimi otworami w przodku piętra +420/435 m na poziomie 420 m n.p.m, zlokalizowanym w południowo-wschodniej części rejonu nr 3 kopalni, obejmującym centralną część złoża, w III strefie oddziaływania robót strzałowych. Do realizacji odstrzału kierownik odstrzału wyznaczył strzałowego oraz zapewnił obstawę posterunków w wyznaczonych miejscach, po czym nadane zostały sygnały ostrzegawcze i o godz. 10⁵⁸ odpalono 1352,84 kg materiału wybuchowego w 20 otworach strzałowych o długościach 16 m.

Po przeprowadzonym odstrzale mieszkaniac posesji nr 7 miejscowości Tłumaczów zgłosił kierownikowi działu górniczego kopalni informację o uszkodzeniu dachu przez odłamki skalne. Po godz. 12⁰⁰ na miejsce zgłoszenia przybyli: KRZG, Kierownik Działu Techniki Strzałowej oraz sztygar zmianowy, którzy potwierdzili uszkodzenie dachu budynku gospodarczego. O godz. 13⁰⁰ KRZG powiadomił Dyrektora OUG we Wrocławiu o rozrzucie odłamków skalnych poza strefę rozrzutu, co zostało potwierdzone przez skierowanych w miejsce zdarzenia pracowników inspekcyjno-technicznych. W nieprzystłoniętej usypem poodstrzałowym górnej części piętra +420/435 stwierdzono występowanie silnie spękanego melafiru z dającymi się wyróżnić dwoma dominującymi kierunkami biegu spękań - zbliżonymi do NW-SE i poprzecznymi do nich o nachyleniu zbliżonym do 75-80° na SE. Skąła w stropowej

części ociosu wykazywała cechy zwietrzenia polegające na występowaniu żółtawobrunatnych nalotów na powierzchni spękań i zwiększonej obecności pustek. Dodatkowo w centralnej części ociosu objętego robotami strzałowymi oraz na przeciwległym ociosie widoczna była strefa zaburzenia o szerokości ok. 3 m objawiająca się występowaniem silnie zwietrzałego materiału barwy brunatnożółtej, nawiązująca do przebiegu spękań. Na usypie poodstrzałowym widoczny był materiał ze strefy zaburzenia.

Uszkodzony budynek gospodarczy znajdował się poza strefą rozrzutu odłamków skalnych w odległości około 60 m od granicy terenu górniczego kopalni, w odległości ok. 620 m na południe od odstrzelonego przodka. W odległości ok. 15 m na południe od uszkodzonego dachu stwierdzono na gruncie odłamek skalny o masie ok. 5 kg. W wyniku zdarzenia nikt nie doznał obrażeń.

Przyczyną niebezpiecznego zdarzenia - zwiększonego rozrzutu odłamków skalnych poza wyznaczoną strefę rozrzutu było przekroczenie niezbędnej na urobienie calizny ilości energii i wyrzucenie fragmentów skał z prędkością znacznie większą od przeciętnej dla dotychczas przyjmowanych warunków projektowania robót strzałowych.

Do powyższego przyczyniły się następujące czynniki:

- niezgodny z dokumentacją strzałową rozkład otworów strzałowych podczas jednego odpalania szeregu otworów o długości 16 m z grupą dodatkowych otworów o różnych długościach (16 m i 10 m) przy ociosie zachodnim,
- nieprawidłowy, zaprojektowany niezgodnie z zasadami techniki strzałowej schemat inicjacji ładunków w sieci strzałowej, powodujący niekorzystny rozkład energii MW w górotworze,
- nieokreślony i niejednolity zabiór w zachodniej części strzelanego przodka,
- nieuwzględnienie istniejących zmiennych warunków geologicznych w miejscu robót strzałowych wykonywanych w dniu 6 maja 2022 r. przez osoby kierownictwa i dozoru ruchu kopalni podczas ich projektowania,
- brak nadzoru nad niedoświadczonym wiertaczem podczas wiercenia otworów strzałowych w strefach lokalnych osłabieni w górotworze,
- brak oceny równoległości wywierconych otworów i wyznaczenia lokalnych przewężeń zabioru na powierzchni urabianej ściany, w konsekwencji brak informacji niezbędnych do zaprojektowania ładunków dzielonych w otworze,
- brak możliwości ewidencjonowania ilości zużytego w otworach materiału wybuchowego luzem i podawanego z urządzenia mieszalniczo-załadowczego.

W związku z niebezpiecznym zdarzeniem Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego we Wrocławiu wstrzymał ruch zakładu górniczego „Tłumaczów-Wschód” w części dotyczącej wykonywania robót strzałowych w obrębie piętra +420/+435 m, w rejonie 3, w strefie III, w południowo wschodniej części wyrobiska stokowo wgłębne w miejscu przeprowadzonych robót strzałowych z dnia 6 maja 2022 r. do czasu:

1. Przeprowadzenia inwentaryzacji mierniczej: odstrzelonych przodków, śladów uderzeń bryły skalnych w dach budynku gospodarczego znajdujących się w miejscowości Tłumaczów pod nr 7 ze szczególnym uwzględnieniem kąta rozrzutu odłamków.
2. Ponownego sprawdzenia prawidłowości przyjętych parametrów robót strzałowych przez uprawnionego rzeczoznawcę ds. ruchu zakładu górniczego w

zakresie robót strzałowych wykonywanych w odkrywkowych zakładach górniczych, ze szczególnym uwzględnieniem budowy geologicznej złoża w strefach o obniżonej wytrzymałości (uskoki, spękania, strefy zwietrzenia itp.) oraz z wykonaniem sprawdzającego strzelania doświadczalnego.

3. Ustalenia przez kierownika ruchu zakładu górniczego bezpiecznych zasad i rygorów prowadzenia robót strzałowych w przedmiotowym rejonie z uwzględnieniem wyników w/w sprawdzenia dokonanego przez rzeczoznawcę. Dalsze działania Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego we Wrocławiu zostaną podjęte po zakończeniu postępowania.

Informację opracowano na podstawie danych z OUG we Wrocławiu.